

עונג שבת

ש"ק פר' "שמיני" תשפ"ה	נא לשמור על קדושת הגליון	גליון מס' 2240 / מערכת 0556712073
-----------------------	--------------------------	-----------------------------------

וַיֹּאמֶר אֶל אַהֲרֹן קַח לָךְ עֵגֶל בֶּן בָּקָר לַחֲטָאת [ט', ב']

אהרן היה משל עצמו ועבור עצמו, לכפר על חלקו שלו במעשה העגל. ואף שכידיע כל כוונתו של אהרן במעשה העגל היתה לשם שמים, מכל מקום נדרש לכפרה על עצם המעשה. עניין זה נדרש מן הכתובים עצמם. הנה בפרשת תצוה נאמר לשון "לקח", ואילו בפרשתנו אמרה תורה "קח לך" – משל עצמך ולא משל צבור. ולכן גם נתכוון רש"י בדבריו לגבי המילואים פירש רש"י "לכפר על מעשה העגל" – בכללות, ואילו בפרשתנו כתב רש"י "על מעשה העגל שעשה".

וַיֵּשֶׂא אַהֲרֹן אֶת יָדוֹ אֶל הָעַם וַיְבַרְכֵם [ט', כ"ב]

כ"א] כתוב שתי ידו והקרי ידיו, ועל זה כתב "וסמך ית תרתין ידיו בסטרא חדא, ימינא לשמאלא", "סטרא" – פרושו דבק חזק, כמו במס' נדה [נ"ו:] "בסטרא נמי בדיק" הכוונה במקום דבק עיי"ש ברש"י.

וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵיהֶם אִשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צוּה אוֹתָם [י', א']

ומה יש לדרוש אם הסיבה מפורשת בתורה, מה לנו לחפש חטאים אחרים. התשובה – שבעלי הדרשות דייקו את משמעות הלשון "אשר לא צוה אותם" דמשמע שרק לא צוה להביא בחיוב, אבל אמנם רשאים, וא"כ הרי לא חטאו בזה נגד מצות ה', ולמה נענשו, לכן דרשו שעברו על דברים אחרים. [תוספת ברכה]

"להודיע שמכפר לו הקב"ה ע"י עגל זה על מעשה העגל שעשה" [רש"י]. בפרשת תצוה נאמר "לקח פר אחד בן בקר ואילים שנים תמימים" [שמות כ"ט, א'], ופירש שם רש"י: לכפר על מעשה העגל. נמצא איפוא שכבר נתכפר חטא מעשה העגל בלקיחת הפר ההוא, ואם כן לשם מה נדרשו הכהנים לכפרה נוספת. ואכן, שתי כפרות יש כאן. הפרים עם האילים שבפרשת תצוה היו משל ציבור ושימשו כפרה כללית על חטא העגל לכהנים כדי לקדשם לכהונה. לעומת זאת העגל שנצטווה עליו

הכתיב ידו [אחת] והקרי ידיו [שתיים]. ויתכן שמכאן נובע המנהג שהכהנים בדוכנם מצרפים יחד שתי ידיהם שיתראו כאחת כדי לצאת גם חובת הכתיב [ידו]. וכן מצאתי בתרגום יונתן פרשת "אחרי" על הפסוק "וסמך אהרן את שתי ידיו" [ט"ז,

הלשון אשר לא צוה אותם" משמעותו שלא צוה אותם להקריב אש זרה, רק מעצמם עשו כן, אבל המובן הפשוט שהסיבה שנענשו משום "שצוה אותם שלא להקריב אש זרה". אך לפי זה קשה שאם כאן מפורש בתורה הסיבה שנענשו מדוע חז"ל פרושו סיבות שונות שבגללם מתו, או שהורו הלכה בפני משה [עירובין ס"ג]. או שנכנסו שתויי יין למקדש, ועוד סיבות,

אל הרב הקדוש רבי שלמה מזועל צוק"ל הגיע אברך וביקש ברכה שיזכה לבנים צדיקים, יעץ לו הצדיק, להקפיד לברך ברכת המזון בקול מתוך הסיידור. וכן כשהגיע יהודי אל הרב הקדוש הישמח ישראל מאלכסנדר, להתייעץ בעניין בנו שלא רוצה לברך ברכת המזון, יעץ לו, תברך אתה בקול מתוך הסיידור, ותראה שאז גם בנך ירצה לברך.

מובא בספרים הקדושים, כי המברך ברכת המזון מתוך הכתב, זהו סגולה לבנים צדיקים, מן הסטייפלר צוק"ל היה אומר, שילדים שגדלים בבית שהאמא מברכת ברכת המזון בקול מתוך הסיידור, יש להם הגנה, ושמירה מיוחדת, ברוחניות ובגשמיות.

אמן, אם הוא ג"כ גמר את אותה ברכה. ולכן נהגו שהציבור גומר את הברכה וממתין, והמזמין אומר בקול רם רק את סיום הברכה וכולם עונים אמן, אבל אין לענות שם אמן על ברכה של אחר כגון אחרי "הזן את הכל" או "על הארץ ועל המזון". והספרדים נהגו שלא לענות אפי' אמן של אותה ברכה. ה. גם בברכה רביעית אף שהיא רק מדרבנן, אין מפסיקים כנ"ל [כ"כ בבא"ח, וכן סתימת הפוסקים דלא כערוך השולחן [לביירוים בהל' בטל. 5708673]

א. ירא שמים יחבוש את הכובע בשעת ברכת המזון, ויש נוהגים גם ללבוש את המעיל [מ"ב קפ"ג]. ב. ברכת המזון חמורה כתפילת עמידה, שצריך לאומרה במקום אחד, ואין להפסיק בה אפי' לענות קדיש וקדושה וברכו [החזו"א מקל בזה, אבל האחרונים כתבו כנ"ל]. ג. לפיכך לא טוב עושים ההמון שעונים אמן בברכת המזון על ה"יעלה ויבוא" ששומעים בזכרנו לטובה וכו', ואם הוא מברך במקום שיועד שיענו אחריו, יאמר את היעלה ויבוא בלחש. ד. להרמ"א מותר לענות בסיום ברכה

קדושת בתי כנסיות ובתי מדרשות

שבבית-המקדש. והיכן היו מתפללים? בעזרה! ומכוח אותן תפילות שורה שם קדושת המקום. וע"ז אמר הרב שכמו כן בבית הכנסת, ע"י התפילות משרים קדושה. ולכן קדושת בית הכנסת שווה לקדושת ההיכל. ומובא בספר "דרשות חתם סופר" וזה לשונו: ...והטעם באמת לכל זה כי הקב"ה ברחמיו וחסדיו השאיר לנו מקדש מעט בבתי כנסיות ובתי מדרשות אם אנו נוהגים בהם קודש אזי הם עתידים לקבוע בארץ ישראל [כמובא במילה כט]. ויש להם גם עתה קדושת ארץ ישראל והתפילות משתלחות לשער השמים, אך אם חס ושלום אנו נוהגים בהם בזיון ומדברים בהם דברים בטלים, ההבל של דברים בטלים הוא טמא ומתלבש בו שר של ח"ל והוא גם הוא נעשה בעל הבית בבית הכנסת רח"ל ומקבל התפילות ומכניסם אל החיצונים וה"ל כע"ז ככל הדר בחו"ל שדומה כמי שאין לו א-ל-וה [ככתובות קי:]: עד כאן לשונו. ומצוה גדולה ליפות את ביהכ"נ, שיהיה יותר יפה ומפואר מביתו, ולרוממו וללבונו ולפארו. דהיינו הרהיטים שנמצאים בביהכ"נ יהיו יותר מפוארים ממה שיש לו בבית. ולכן צריך להיזהר מאד, שביהכ"נ יהיה המקום היפה והמפואר מכל שאר הבתים.

[קונטרס קדושת בתי כנסת]

הרמב"ם בהלכות תפילה [א', א'] כותב: כל מקום שיש בו עשרה מישראל, צריך להכין לו בית שיכנסו בו לתפילה, בכל עת תפילה ומקום זה נקרא "בית-הכנסת". והכוונה בדברי הרב, שכל עיר, ישוב, מושב, שכונה, רחוב, שיש בהם עשרה מישראל צריכים הם להכין להם בית שיתפללו בו וילמדו בו תורה, ובית זה נקרא "בית-הכנסת". ועוד שם [הלכה ו'] בתי-כנסיות ובתי-מדרשות אין נוהגים בהם קלות ראש, כגון: שחוק והיתול ושיחה בטלה, ואין אוכלין בהם, ואין שותים בהם, ואין מטיילין בהן, ואין נאותין בהן [פיר' צרכי הגוף תלבושת, תספורת וכדו']. בקצור: כל תשמיש של חול או תשמיש של ביזוי אסור לעשות בבית-הכנסת. ורובנו בחיי מוסיף עוד ואומר: תדע, שכשאדם זוכה לבנות בית כנסת, ולא דווקא בית-הכנסת אלא אפילו כותל אפילו תקע מסמר לכבוד בית הכנסת – הרי זו זכות גדולה מאוד, והיו מוכרים את הזכות הזאת. לדוגמא – מי יזכה לצבוע את בית הכנסת, מי יביא כסאות, מי יביא ספרים, מי יביא מנורות, מי ידליק את הנר, וכדומה. וידעו שמאחר שזה הוא לטובת "בית-הכנסת", זוהי זכות גדולה! ומאחר שכולם רצו לזכות במצוה יקרה זו, לכן היו מוכרים את המצוה. רבינו יונתן איבשיץ כותב שקדושת בית-הכנסת שווה לקדושת ההיכל

לע"נ הרב אהרן שמעון ב"ר יצחק שלמה ז"ל, לע"נ הרב משה דוד ב"ר שלום העשל ז"ל, לע"נ הרב דניאל ב"ר יעקב ז"ל, לע"נ הרב יעקב יצחק ב"ר אהרן שמעון ז"ל, לע"נ מרת שרה ב"ר יעקב ז"ל, לע"נ מרת צפורה ב"ר אליעזר יצחק ז"ל, לע"נ מרת דינה ב"ר שלום ז"ל